

ТУБЕРКУЛОЗА

Туберкулозата е инфекциозно заболяване, което се характеризира с многообразие на клиничните прояви, поражение на различни органи и системи и хронично - рецидивиращо протичане. Най-широко разпространение има белодробната туберкулоза. Предава се основно по въздушно-капков и хранителен път. Независимо от постигнатите успехи в диагностиката, имунопрофилактиката и лечението, туберкулозата си остава една от широко разпространените инфекции. Боледуват предимно деца. Туберкулозата и сега си остава социална болест. Причинява се от *Micobacterium tuberculosis*, отличаващ се със значителна устойчивост във външната среда. Особено дълго се запазва в храчките, отделяни от болните, включително и след тяхното изсъхване.

ИЗТОЧНИЦИ НА ЗАРАЗА:

- болните от туберкулоза (с белодробна и небелодробни форми), които отделят туберкулозните бактерии с храчките, урината и изпражненията;

- болни от туберкулоза животни (главно едър рогат добитък, по-рядко свине, птици и други) и техните продукти.

НАЧИНИ НА ЗАРАЗЯВАНЕ:

Проникването на инфекцията най-често става през дихателните пътища. При кашлица, кихане, разговор, болният отделя туберкулозните бактерии във въздуха. От пръските при кашляне и храчене, хората които се намират в близост могат да се заразят непосредствено по въздушно-капков път. В храчките на болните се съдържат милиони бактерии. Заразата може да се пренася и чрез праха по стаите и улиците, където туберкулозните бактерии остават дълго време жизнеспособни.

Заразяване е възможно и по хранителен път през устата - най-често чрез непереварено

мляко от болни крави или продуктите, приготвени от него.

Съвсем рядко заразяване може да стане и през увредена кожа и лигавици по контактен път.

ВЪЗПРИЕМЧИВОСТ И ИМУНИТЕТ

Върху възприемчивостта на човека към туберкулозата имат отношение общото състояние на организма, тясно свързано с влиянието на околната среда – хранене, условия на живот, условия на труд, наличие на инфекциозни заболявания, диабет и др. и продължителността на контакта с източника на инфекцията. Имунитетът при туберкулозата бива вроден, естествено придобит (след преболедуване) и ваксинален.

СИМПТОМИ НА ЗАБОЛЯВАНЕТО:

- Кашлица – тя може да продължи седмици, като в началото се наблюдава леко покашляне, а при напредване на болестния процес кашлицата се засилва и става влажна;
- Храчене – болните отделят храчки главно сутрин, понякога примесени с кръв;
- Температура – болните имат слабо повишена температура за продължителен период от време (дори с месеци), като е възможно заболяването да протече и без температура;
- Изпотяване – то е обилно, особено нощно време;
- Болки в гръдния кош – те се срещат при повечето болни между плешките, в раменните и страничните области на гръдния кош, като се засилват при дишане и кашлица;

- Безапетитие – то води до намаляване на телесното тегло;
- Задух – този признак е характерен за напредналите стадии на болестта;
- Отпадналост и безсилие – тези симптоми продължават дълго време.

Туберкулозата може да протече и напълно безсимптомно – в около 15% от случаите. При възрастни хора тя често наподобява пневмония или друго инфекциозно заболяване.

РИСКОВИ ФАКТОРИ, КОИТО БЛАГОПРИЯТСТВАТ ЗАРАЗЯВАНЕТО С ТУБЕРКУЛОЗА:

- Непосредствен контакт с болен от туберкулоза;
- Пушене и злоупотреба с алкохол;
- Съпътстващи заболявания като: хронични неспецифични заболявания на белите дробове (хроничен бронхит, силикоза, бронхоектазии и др.); диабет; язвена болест на стомаха; психични заболявания; алергични състояния и други;
- Липса на ваксинация срещу туберкулоза или некачествено провеждане на същата;
- Намалени съпротивителни възможности на организма като: прекарани инфекции (морбили, коклюш, грип и грипоподобни състояния и др.); непълноценно хранене и особено дефицит на белтъчини в храната; хиповитаминози; нехигиенични условия на труд и бит; някои физиологични състояния, при които са намалени защитните сили на

организма (пубертет, кърмене, бременност и други);

- Носителство на вируса на СПИН.

ПРОФИЛАКТИКА НА ЗАБОЛЯВАНЕТО:

- Незабавно консултиране с лекар при установяване на някои от по-горе изброените симптоми на болестта, а също така и при съпътстващи заболявания или прекарани наскоро инфекции;

- Отказване от тютюнопушене и злоупотреба с алкохол;

- Поддържане на естествените съпротивителни възможности на организма чрез: пълноценно хранене, богато на белтъчини и витамини (месо, мляко и млечни продукти, риба, пресни плодове и зеленчуци); добра лична и обществена хигиена;

- Водене на здравословен начин на живот, избягване на стреса;

- Консумация само на хранителни продукти (месо, мляко и яйца), преминали ветеринарно-санитарен контрол;

- Редовно практикуване на физически упражнения и туризъм;

- Приемане на лекарственото средство римицид;

- БЦЖ ваксинация - след 48-ия час от раждането на бебето и реимунизации на 6 – 7, 10

– 11 и 16 – 17-годишна възраст.

- Редовна имунопрофилактика на подлежащите лица до 18 годишна възраст.

- Своевременна диагностика и изолация на заболелите лица.

Лечебно-профилактичните заведения съдействат активно на туберкулозните диспансери провеждащи цялостната дейност по ранното откриване на болните, болничното и санаториалното лечение, изследванията, наблюдението и лечението на контактните лица.